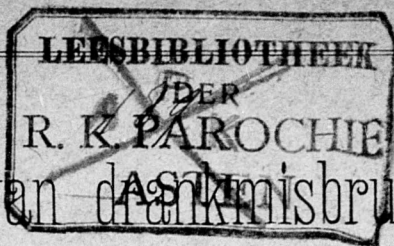

Alv. 159-510

Bestrijding van drankmisbruik.

REDE

VAN DEN EERWAARDEN HEER

TH. MOUSSAULT

UITGEGEVEN DOOR DE

St. Paulus-Vereeniging

tot bestrijding van drankmisbruik

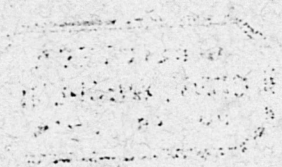
TE

TILBURG.

510

Typ. W. BERGMANS, Tilburg.

Bestrijding van drankmisbruik.

REDE

VAN DEN EERWAARDEN HEER

TH. MOUSSAULT

UITGEGEVEN DOOR DE

St. Paulus-Vereeniging

tot bestrijding van drankmisbruik

TE

TILBURG.

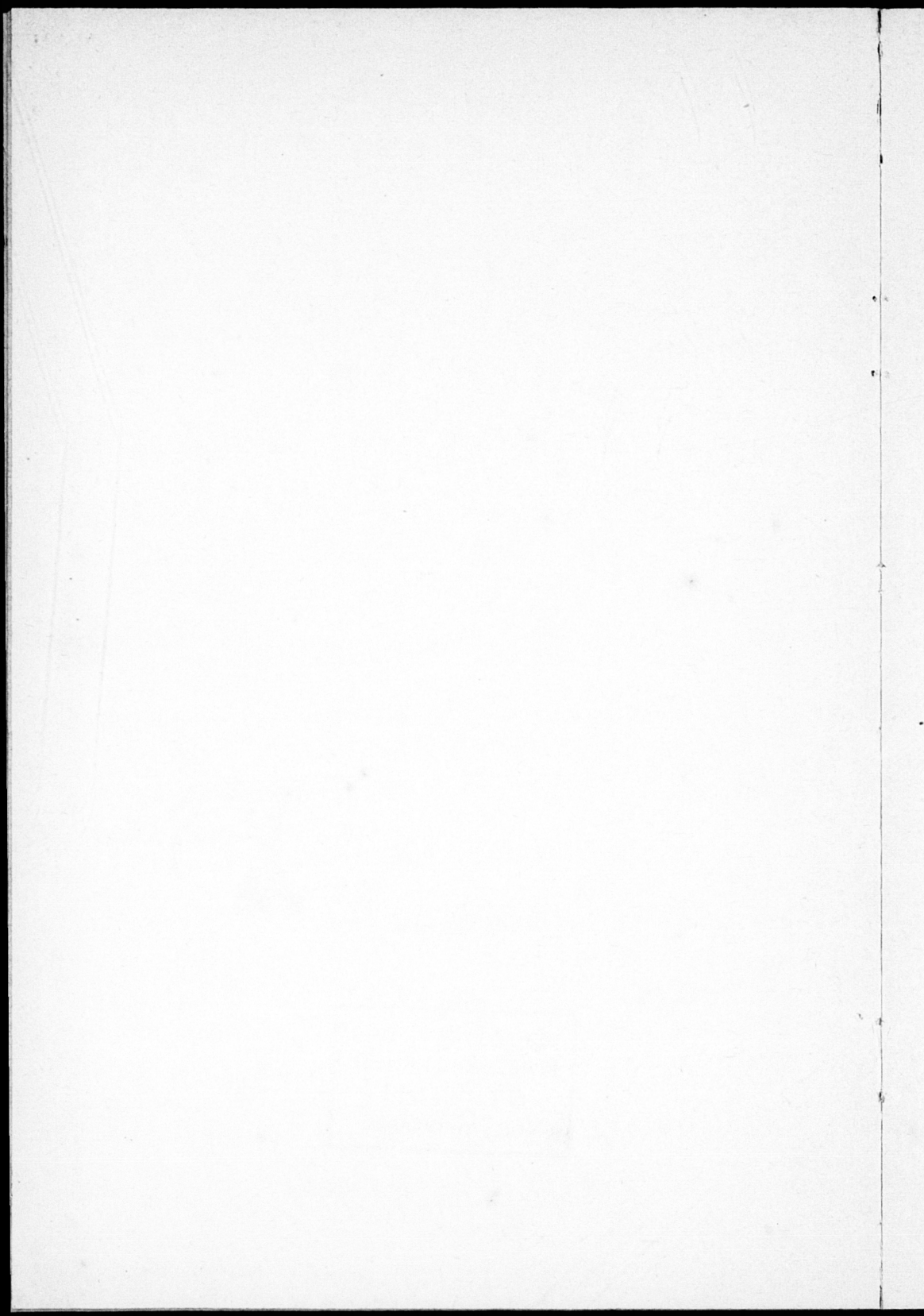

Typ. W. BERGMANS, Tilburg.

RIJKSUNIVERSITEIT TE UTRECHT

2198 3634

De ST. PAULUS-VEREENIGING TOT BESTRIJDING VAN DRANKMIS-
BRUIK TE TILBURG, *besloot in hare Vergadering van 29 Januarijongst-*
leden, ter voldoening aan art. 2 van haar Reglement, de te houden
lezing van haar Bestuurslid, den Eerw. Heer TH. MOUSSAULT, te doen
drukken en onder de leden gratis te verspreiden.

De Eerw. Heer MOUSSAULT heeft op het verzoek van gemeld
Bestuur zijne gehouden rede beschikbaar gesteld.

Moge de tezing vruchten dragen voor het goede doel dat zich
deze jeugdige Vereeniging voorstelt.

TILBURG, 29 Januari 1899.

Het Bestuur ,
P. F. BERGMANS, *President.*
B. MUTSAERS, *Secretaris.*

Mijne Heeren,

Leden van de St. Paulus-Vereeniging, en gij, die dezen avond door het afleggen der belofte tot die Vereeniging zult gaan behooren; voorts gij allen die door uwe opkomst in deze zaak getuigenis aflegt van uwe instemming met die Vereeniging, Geachte Toehoorders:

Als lid van het Bestuur der St. P. V. tot bestrijding van het drankmisbruik, in November van het afgelopen jaar te dezer stede opgericht, heb ik de vereerende opdracht gekregen, bij de 2e algemeene Vergadering voor U op te treden.

Laat ik eerst echter openhartig de verklaring afleggen, dat ik in den beginne met deze Vereeniging, gelijk zij door de bestaande Statuten is opgericht, weinig sympathiseerde, wijl het mijne meening was, dat voor eene zóó ingrijpende kwaal als het drankmisbruik, een ingrijpender remedie moest worden aangewend; — wijl de zwakkere broeders aan een Vereeniging, die slechts onthouding na den middag in het program zet, geen genoegzamen steun zouden hebben om van hun drankzucht genezen te worden, — ik zeg M. H. zoo was aanvankelijk mijne opinie, maar na de voortreffelijke rede, en het schitterend pleidooi van Pastoor v. Z. B. op de eerste algemeene vergadering gehouden, heb ik, (en ik geloof, anderen met mij) deze meening voor de betere prijsgegeven, te meer, wijl, als het nuttig of noodzakelijk mocht blijken, altijd nog uit den boezem dezer Vereeniging een klasse van geheel onthouders van sterken drank kan geboren worden. Deze verklaring achtte ik noodig om mijn optreden voor U te rechtvaardigen. Gelijk ik nu voor U sta, ben ik volbloed St. Pauluslid, geheel instemmende met de Statuten, die ik mede onderteekend heb.

M. H. en Vr. in art. 2 van die Statuten sub 4o, wordt als middel aangegeven, waardoor de Vereeniging haar doel tracht te bereiken: het „vormen van een gezonde publieke opinie omtrent het drankvraagstuk”, en dat is eene zaak van het hoogste gewicht, zonder welke het misbruik niet met succes kan bestreden worden.

Eenieder zal er van overtuigd zijn, dat in de sociale quaestie, die zooveel hoofden en pennen in beweging brengt, het drankvraag-

stuk op den voorgrond treedt, een eerste plaats inneemt. Immers, ware de sterke drank uit de wereld, of werd in het gebruik slechts de matigheid beoefend, dan, gij zult het, ook zonder verder betoog, duidelijk inzien, dan zou een der grootste kwalen, waaraan de maatschappij lijdt, genezen zijn, dan zou een der grootste vijanden van welvaart, huiselijk geluk, godsdienstig leven, daarmede het wereldtooneel verlaten hebben. Zoolang het volk met vooroordeelen ten gunste van den alcohol bevangen is, zoolang ook zal de bestrijding weinig goeds uitwerken.

Eerst moet men den wolf zijn schaapsvacht afrukken, eerst moet men het volk toonen, wat de alcohol uitwerkt, het moet er van overtuigd zijn, hoe weinig nut, hoe onberekenbaar veel schade hij oplevert. Het volk daarvan doordringen, ziedaar het eerste wapen, dat in den strijd tegen dien vijand moet worden ter hand genomen. Eerst als het volk de oogen geopend heeft en met onbevangen blik den toestand inziet, dan zal het ook medewerken om den algemeenen vijand te bestrijden. Het valt niet te ontkennen M. H., de vooroordeelen ten gunste van den alcohol hangen nog als zware nevels over het volk, zij hangen te zamen met zijne aangenomen gebruiken, met zijne liefgekegen gewoonten. — Deze moeten eerst verdwijnen voor het licht ter waarheid, gelijk ook de lichtende zon de donkere nevelen doet optrekken.

Zoo kom ik op de eerste plaats, tot het vooroordeel van sommigen tegen de alhier opgerichte St. Paulusvereniging.

Wat hoort men daaromtrent menigmaal zeggen? Ach, ik drink 's avonds mijn cognacie, mijn grogje, daar zal de maatschappij toch wel niet onder lijden! ik ben voor mij zelf matig, ik heb dus geen steun aan eene Vereeniging noodig!

Goed, ik prijs U om uwe matigheid; konden allen spreken als gij, dan was elke Vereeniging overbodig. Maar dan vergeet gij, dat de bestrijding van het drankmisbruik, niet alleen een individueele, een persoonlijke quaestie is, die alleen hen aangaat, die er misbruik van maken, maar dat het mede een maatschappelijk vraagstuk is, aan welks oplossing allen behooren mede te werken, die leden zijn dier maatschappij. Het drankmisbruik heeft zulk een omvang gekregen, in alle rangen en standen, de sterke drank rooft zoovele schatten, verwoest zooveel goeds in de lichamen, de geesten en harten van zoovele duizenden, dat men feitelijk staat voor eene groote maatschappelijke ellende, die niet zal worden weggenomen door eenigen, maar door de medewerking van alle burgers der maatschappij. Zegt dus niet: ik ben matig, ik heb met de geheele beweging niets uit te staan, ik heb van dat kwaad niets te duchten!

Meent gij dat in waarheid? Zeer goed kan ook de matige het slachtoffer worden der onmatigheid. Wilt gij voorbeelden?

Stelt, gij verlaat 's avonds uwe bijeenkomst, uwe sociëteit, en gaat in opgeruimde stemming naar huis. Maar daar uit die zijstraat, komen enkele dronken mannen, gelijk men dat, vooral des Zondagsavonds wel meer ondervindt, U tegen 't lijf geloopen. Uw goede stemming is weg, het komt tot woorden, en een dier onverlaten trekt in dronkemanswaan zijn mes, gaat U te lijf, en wellicht ontvangt gij een snee over 't aangezicht, waarmede gij heel uw leven schoon zijt. Dan zijt gij, niettegenstaande uwe matigheid toch het slachtoffer der onmatigheid. Een ander voorbeeld. Gij zijt op reis, en ziet U overgeleverd aan den willekeur van een aangeschoten koetsier, van een dronken machinist, uw toestand is waarlijk niet te benijden, gij moogt al heel blij zijn zoo gij er met den schrik afkomt. Dan loopt gij in uwe matigheid toch gevaar het slachtoffer te worden der onmatigheid.

Hoevelen zouden getuigenis kunnen afleggen van de schade en schande, van het verdriet en hartzeer, ondervonden door de onmatigheid van anderen! En gij zoudt nog durven zeggen dat dit vraagstuk U niet aangaat, omdat gij zelf matig zijt, gij zoudt durven beweren, dat het uwe taak niet is dien vijand te bestrijden, omdat gij dien vijand misschien nog niet ontmoet hebt. Dat zou zijn den roover laten ontsnappen, omdat die roover U nog niet heeft aangevallen! Wilt gij daaromtrent de uitspraak hooren van een groot man, „the grand old man” den Engelschen Staatsman Gladstone.

Ik voor mij, zoo zegt hij, ben van oordeel, dat het Alcoholisme een grootere plaag is, dan oorlog, pest en hongersnood samen.

Ongetwijfeld zou de Kerk in haar lithurgisch gebed: A peste, fame et bello: Van pest, hongersnood en oorlog, verlos ons Heer er hebben bijgevoegd: Van den drankduivel, verlos ons Heer, indien de drank toen reeds zoovele verwoestingen had aangericht, als in onze dagen. Hebt gij misschien den moed niet, dat kleine offer te brengen, voor een zoo groote zaak, houdt dan toch, wat ik U bidden mag, anderen niet terug, zich onder onze banier te scharen.

Neen, dan liever hulde gebracht, aan die 200 verstandige mannen, met den EdelAchtb. Heer Burgemeester en den HoogEerw. Heer Deken aan het hoofd, die na de 1e Vergadering tot de vereeniging toetraden, die toch wel zeker niet onder verdenking zullen liggen, dien maatregel noodig te hebben, om hunne eigen onmatigheid tegen te gaan! Voorbeelden trekken. Moge dit ook hier bewaarheid worden. Waar zulke mannen, die door hun werkkring de ongelukkige gevolgen der drankzucht kennen en van

nabij kennen, waar zulke mannen meenen het voorbeeld te moeten geven, daar mogen geen vooroordeelen, geen kleingeestige beschouwingen en verkeerde gevolgtrekkingen de reden zijn, die groote zaak niet met alle kracht te steunen. De maatschappij, de evenmensch moet geholpen worden, dat is de taak van iedereen, van ieder burger, van ieder Christen. L'union fait la force. Eendracht maakt macht, de handen dus ineengeslagen, door een eendrachtigen strijd tot de overwinning.

Nu komen wij M. H. aan de uitspraken van het volk omtrent de Jenever, en deze uitspraken hangen met zijne drinkgewoonten samen, zij zijn het voorwendsel waarom men drinkt en drinken wil, hierin voornamelijk schuilt het gevaar voor alle zwakken en voor vele sterken.

Door den volksmond wordt oneindig veel goeds toegeschreven aan het gebruik van alcohol. 't Is daarmede ongeveer hetzelfde gesteld als met de Holloway- en Pinkpillen, die een remedie heeten voor elke kwaal, maar in waarheid nergens voor deugen. 's Morgens heet het: een borrel om den eetlust op te wekken, 's avonds moet hij dienst doen als slaapmuts, 's winters is het: tegen de kou, zomers tegen de hitte. Nu eens heet het: om de zinnen te verzetten, dan weer: om onder den pekkel te houden, alsof men met pekelharing te doen heeft. Nu eens dient hij bij vreugde dan bij verdriet. De menschen, zegt prof. Bunge, een specialiteit in het alcoholvraagstuk, de menschen drinken als zij afscheid nemen, zij drinken als zij elkander wederzien, zij drinken als het koud is tot verwarming, als het warm is tot verkoeling, zij drinken als zij slaperig zijn om wakker te blijven, als zij slapeloos zijn om in te slapen, zij drinken als zij bedroefd zijn, zij drinken als zij vroolijk zijn, zij drinken als een kind gedoopt wordt, zij drinken als een familielid begraven wordt. Zij drinken, zij drinken, zij drinken.

Het volk zoekt naar een voorwendsel om „met fatsoen” een borrel te kunnen drinken; kan het geen voorwendsel vinden dan neemt het er een: „Omdat hij zoo lekker is”, en dan heeft het recht, dan spreekt het waarheid. Wilt gij den drank beschouwen als genot middel, soit, maar blijft mij met uwe eeuwige kwakzalverachtige voorwendsels van het lijf... Daarom herhaal ik nog eens, wat ik in het begin mijner rede gezegd heb, het eerste wapen, dat in den strijd tegen den drankduivel moet worden genomen, is, het volk onderrichten, de dwaze, onzinnige vooroordeelen ten gunste van den alcohol, met alle kracht te keer gaan. — „Een borrel prepareert de maag”, zeggen de bittervrienden. Prepareeren? Hoort wat een bevoegd beoordeelaar daarvan zegt: Alcohol oefent op de maag een prikke-

lende werking uit, en dit wordt door velen ten onrechte gehouden door een opwekkenden invloed. Hij veroorzaakt voor een oogenblik grootere afscheiding van maagsap, maar wanneer alcohol dagelijks gebruikt wordt, dan worden de maagsellen verzwakt, de afscheiding van het maagsap vermindert, en een slechte spijsvertering, opgezetheid enz. zijn daarvan het gevolg. Gerust durf ik deze uitspraak tegenover de volksmeening te zetten en te beweren, dat de maag het beter zonder, dan met den borrel stellen zal.

Wat te zeggen M. H. van het zoogenaamde *afzakkertje* of *slaapmutsje*, of welke liefelijke benaming men dit ook geven moge, om een minder goede zaak te bedekken.

Dikwijls gebeurt het, dat, zelfs na een copieus gebruik van bier of wijn, nog een cognacje of een likeurtje wordt genomen, om iets meer prikkelends te hebben.

Daar durft men nu niet recht voor uitkomen, dat durft men niet vrijmoedig en hardop te bekennen, daarom moet er weer een voorwendsel zijn, en men noemt het een afzakkertje, alsof dit, het reeds genomen nat, moet onschadelijk maken, men noemt het een slaapmutsje, alsof de nachtrust daardoor te verkwikkender zal worden.

Ik, M. H., noem het een misbruik, soms eene verderfelijke gewoonte, waartegen onze Vereeniging in verzet komt en protest aanteekeent. Dit laatste glaasje zal de dikwijls reeds volle maat overvol maken, dat zal de beenen zwak, het hoofd zwaar, den toestand „*kennelijk*” maken, en, moge het misschien geen *ergelijke* gevolgen hebben, een aangename en verkwikkende nachtrust zal toch ook zeker het gevolg niet zijn.

Wat verder den invloed betreft van alcohol *bij koude en warmte*, dit is door de ondervinding genoegzaam bekend. Voor een oogenblik verhit hij maag en ingewanden, maar echte lichaamswarmte komt niet voort uit eene voorbijgaande prikkeling, bewezen is het dat alcohol de temperatuur van het lichaam verlaagt. In den Russischen oorlog, in het begin dezer eeuw, waren de eerstbevrorenen juist de op brandewijn verzotte Kozakken, in driedubbele pels gekleed, — Koning Karel III van Zweden, verloor 4000 man door bevrozing, omdat die arme stakkers dachten zich door brandewijn tegen de snerpande koude te kunnen vrijwaren. Waarom wilde de ontdekkingsreiziger Nansen, op zijn tocht naar de Noordpool geen jenever aan boord? Ware het toch een verwarmingsmiddel geweest, dan zou hij zijnen matrozen dat middel niet onthouden hebben, dan zou hij hun een matig gebruik hebben toegestaan in hun harde campagne tusschen sneeuw en ijs. Koetsiers, boden, metselaars, timmerlieden, in een woord allen die koude en nat te trotseeren hebben, wacht U voor

die valsche verraderlijke warmte door alcohol opgewekt, spoedig is die verdwenen en gij zult weer naar 't glas grijpen, omdat gij er langzamerhand behoefte aan krijgt.

Zoo worden onder een schijnschoonen titel dronkaards gekweekt !

„*Alcohol tegen de hitte*”, 't klinkt als een paradox, toch zou ik die wonderspreuk nog eerder aannemen dan „jenever tegen de kou.” Maar, ware de jenever werkelijk een behoedsmiddel tegen den invloed der hitte, dan had men toch in warme landen zeker reeds lang zijn nut of liever zijn onmisbaarheid ingezien en verkondigd.

Dit nu M. H. is juist het tegenovergestelde. Stanley, de groote ondekkingsreiziger, was juist zonder alcohol bestand tegen de verzengende zonnestralen van een Afrikaanschen hemel. Het is overbekend, dat zij, die naar Oost of West gaan, streng matig moeten leven, willen zij de talrijke ziekten ontkomen, waaraan de alcoholgebruikers spoedig ten gronde gaan.

Men beweert dat de jenever een geschikt middel is, om het lichaam, zuchtend onder den last des arbeids, te *versterken*. Zoo'n glaasje zegt men, doet bij het werk goed, het geeft nieuwen moed en nieuwe kracht. Dat de jenever moed geeft, en dikwijls overmoed, dat zij tot werken prikkelt, valt niet te ontkennen. Een oogenblikkelijke invloed op de zenuwen, een snellere bloedsomloop, neemt voor korten tijd het gevoel van afmatting weg.

Maar in werkelijkheid verleent zij het lichaam geen blijvende kracht. Zij werkt als een zweep op het vermoeide paard. Het arme dier, door de slagen opgewekt, verzamelt de overgebleven krachten, maar ten koste van het reeds uitgeputte lichaam. Denkt gij in waarheid dat sterke drank spierkracht geeft? Waarom dan onthouden sportmannen en allen die aan wedstrijden doen zich opzettelijk en stelselmatig van alcohol? Dit feit is u allen toch genoegzaam bekend. Om de spierkracht, die een groote factor is bij de sport, niet te verslappen.

Neen, matigheid, eene geregelde leefwijze, gezond voedsel en behoorlijke rust, dat geeft den werkmans kracht, niet de verleidelijke drank, en daarom zijn zij de oprechtste vrienden van de arbeidende klasse, die aan de zaak der matigheid arbeiden!

Nog wil ik een vooroordeel behandelen, dat zelfs geheel indruischt met de Christelijke zedeleer en toch meermalen gehoord wordt. Men drinkt: „*om zijne zinnen te verzetten*”. Wel een vreemde remedie, meestal erger dan de kwaal. Kan het dwazer, zich door een roes ongevoelig te willen maken voor het leed, terwijl de ondervinding leert, dat na dien roes de smart in gezelschap van de

gevolgen der bedwelming terugkeert om met des te meer kracht zich te doen gevoelen.

Door zoo tegen het leed, het door God opgelegde kruis, te willen worstelen, verlaagt men zich als redelijk schepsel en kind van God, en zet men zijne schreden op eene hellende baan, wier einde een afgrond is.

Men zegt dat de mensch naar den drank grijpt, juist omdat de strijd om 't bestaan zoo zwaar is. Het is mogelijk, maar tienmaal meer waar is het, dat hoe meer men den alcohol als steun en redder zal beschouwen, des te zwaarder die levensstrijd zal worden en des te zekerder en dieper de ondergang. Verder zou ik over dit punt kunnen uitweiden, maar gij begrijpt genoegzaam deze volkswaanzin, en ik mag niet te veel van uwe aandacht vorderen.

Tal van volksuitspraken op het drankgebied gelden nog als orakelen, doch kunnen evenmin als de hier behandelde de toets eener gezonde critiek doorstaan. Nog eens: neemt gij een borrel, dien wij U voor den middag, in matigheid gunnen, neemt hem dan als genotmiddel, maar niet als uitvloeisel van eene ziekelijke volksopinie, als zoodanig doet hij geen nut, dat bestrijden wij, dat zullen wij blijven bestrijden. Ziet M. H., willen wij met succes het drankmisbruik te keer gaan, laten wij dan allen, ieder in zijn kring, eene gezonde publieke opinie omtrent het drankvraagstuk trachten te vormen, laten wij, op alle wijzen het volk van het weinig nut van het schrikbrekend nadeel der jenever in kennis stellen en doordringen, dan eerst zullen er tallen gevonden worden, die zich ook na den middag den drank als *genotmiddel* zullen ontfangen, die dit offer zullen brengen tot welzijn der maatschappij, tot heil en stichting van den evenmensch.

Laten wij, M. H., ieder in zijn eigen kring, naar de mate van de krachten die de Schepper hem verleend heeft, medewerken; — laat ieder zijn steentje aandragen, dan geloof ik, dat wij nut, zeer veel nut zullen stichten en eene Vereeniging zullen tot stand brengen, die geheel onze stad met hare groote arbeidende bevolking ten goede komen zal.

En medewerken kunt gij, 't is maar een quaestie van goeden wil. Gij, die zegt na den middag toch geen sterken drank te gebruiken, sluit U aan tot voorbeeld van anderen. Zegt niet, ik ben niet geroepen om een voorbeeld te geven, of, mijn voorbeeld wordt niet eens opgemerkt, dan wijs ik U op de uitspraak van het Evangelie, waar geschreven staat, dat men het licht van zijn voorbeeld niet onder de korenmaat moet plaatsen, maar op den kandelaar, opdat het licht zich verspreide voor allen die het kunnen en willen zien.

die valsche verraderlijke warmte door alcohol opgewekt, spoedig is die verdwenen en gij zult weer naar 't glas grijpen, omdat gij er langzamerhand behoefte aan krijgt.

Zoo worden onder een schijnschoonen titel dronkaards gekweekt!

„*Alcohol tegen de hitte*”, 'tklinkt als een paradox, toch zou ik die wonderspreuk nog eerder aannemen dan „jenever tegen de kou.” Maar, ware de jenever werkelijk een behoedsmiddel tegen den invloed der hitte, dan had men toch in warme landen zeker reeds lang zijn nut of liever zijn onmisbaarheid ingezien en verkondigd.

Dit nu M. H. is juist het tegenovergestelde. Stanley, de groote ontdekkingsreiziger, was juist zonder alcohol bestand tegen de verzengende zonnestralen van een Afrikaanschen hemel. Het is overbekend, dat zij, die naar Oost of West gaan, streng matig moeten leven, willen zij de talrijke ziekten ontkomen, waaraan de alcoholgebruikers spoedig ten gronde gaan.

Men beweert dat de jenever een geschikt middel is, om het lichaam, zuchtend onder den last des arbeids, te *versterken*. Zoo'n glaasje zegt men, doet bij het werk goed, het geeft nieuwen moed en nieuwe kracht. Dat de jenever moed geeft, en dikwijls overmoed, dat zij tot werken prikkelt, valt niet te ontkennen. Een oogenblikkelijke invloed op de zenuwen, een snellere bloedsomloop, neemt voor korten tijd het gevoel van afmatting weg.

Maar in werkelijkheid verleent zij het lichaam geen blijvende kracht. Zij werkt als een zweep op het vermoeide paard. Het arme dier, door de slagen opgewekt, verzamelt de overgebleven krachten, maar ten koste van het reeds uitgeputte lichaam. Denkt gij in waarheid dat sterke drank spierkracht geeft? Waarom dan onthouden sportmannen en allen die aan wedstrijden doen zich opzettelijk en stelselmatig van alcohol? Dit feit is u allen toch genoegzaam bekend. Om de spierkracht, die een groote factor is bij de sport, niet te verslappen.

Neen, matigheid, eene geregelde leefwijze, gezond voedsel en behoorlijke rust, dat geeft den werkman kracht, niet de verleidelijke drank, en daarom zijn zij de oprechtste vrienden van de arbeidende klasse, die aan de zaak der matigheid arbeiden!

Nog wil ik een vooroordeel behandelen, dat zelfs geheel indruischt met de Christelijke zedeleer en toch meermalen gehoord wordt. Men drinkt: „*om zijne zinnen te verzetten*”. Wel een vreeselijke remedie, meestal erger dan de kwaal. Kan het dwazer, zich door een roes ongevoelig te willen maken voor het leed, terwijl de ondervinding leert, dat na dien roes de smart in gezelschap van de

gevolgen der bedwelming terugkeert om met des te meer kracht zich te doen gevoelen.

Door zoo tegen het leed, het door God opgelegde kruis, te willen worstelen, verlaagt men zich als redelijk schepsel en kind van God, en zet men zijne schreden op eene hellende baan, wier einde een afgrond is.

Men zegt dat de mensch naar den drank grijpt, juist omdat de strijd om 't bestaan zoo zwaar is. Het is mogelijk, maar tienmaal meer waar is het, dat hoe meer men den alcohol als steun en redder zal beschouwen, des te zwaarder die levensstrijd zal worden en des te zekerder en dieper de ondergang. Verder zou ik over dit punt kunnen uitweiden, maar gij begrijpt genoegzaam deze volkswaanzin, en ik mag niet te veel van uwe aandacht vorderen.

Tal van volksuitspraken op het drankgebied gelden nog als orakelen, doch kunnen evenmin als de hier behandelde de toets eener gezonde critiek doorstaan. Nog eens: neemt gij een borrel, dien wij U voor den middag, in matigheid gunnen, neemt hem dan als genotmiddel, maar niet als uitvloeisel van eene ziekelijke volksopinie, als zoodanig doet hij geen nut, dat bestrijden wij, dat zullen wij blijven bestrijden. Ziet M. H., willen wij met succes het drankmisbruik te keer gaan, laten wij dan allen, ieder in zijn kring, eene gezonde publieke opinie omtrent het drankvraagstuk trachten te vormen, laten wij, op alle wijzen het volk van het weinig nut van het schrikbarend nadeel der jenever in kennis stellen en doordringen, dan eerst zullen er tallen gevonden worden, die zich ook na den middag den drank als *genotmiddel* zullen ontfangen, die dit offer zullen brengen tot welzijn der maatschappij, tot heil en stichting van den evenmensch.

Laten wij, M. H., ieder in zijn eigen kring, naar de mate van de krachten die de Schepper hem verleend heeft, medewerken; — laat ieder zijn steentje aandragen, dan geloof ik, dat wij nut, zeer veel nut zullen stichten en eene Vereeniging zullen tot stand brengen, die geheel onze stad met hare groote arbeidende bevolking ten goede komen zal.

En medewerken kunt gij, 't is maar een quaestie van goeden wil. Gij, die zegt na den middag toch geen sterken drank te gebruiken, sluit U aan tot voorbeeld van anderen. Zegt niet, ik ben niet geroepen om een voorbeeld te geven, of, mijn voorbeeld wordt niet eens opgemerkt, dan wijs ik U op de uitspraak van het Evangelie, waar geschreven staat, dat men het licht van zijn voorbeeld niet onder de korenmaat moet plaatsen, maar op den kandelaar, opdat het licht zich verspreide voor allen die het kunnen en willen zien.

Verder, het opkomend geslacht, de spes patriae, zij van wie de toekomst afhangt, ook zij kunnen een krachtigen steun geven aan onze jonge vereeniging. Het wordt U soms bang om het hart, als men die opgewonden knapen, gewoonlijk meer brood- dan jenever-dronken, door 's Heeren straten ziet laveeren, tot alle wanordelikheden in staat. M. H., dat zijn de toekomstige dronkaards, dat zijn zij, die zoodra zij meer onafhankelijk zijn, hun geld, hun geluk, hun zaligheid aan Bacchus ten offer brengen, dat zijn dikwijls kinderen van een vader, die ook een stevig glas drinkt, zij worden dronkaards, hunne kinderen komen in tuchthuis of krankzinnigengesticht, en met den kleinzoon sterft het geslacht uit. Wat al onheilen, wat akelige gevolgen kunnen dus voorkomen worden, indien men bijtijds de jeugd tot matigheid weet te brengen, en dit zal thans zoo moeielijk niet meer zijn, nu de St. P. V. haren machtigen steun verleent. Gij dus, die eenigen invloed uitoefent op de jeugd, gebruikt dien invloed ook tot dat doel, en gij zult krachtig medewerken aan de groote zaak, de bestrijding van het drankmisbruik.

Prent de jeugd van jongs af aan in een afschuw voor de onmatigheid. Laat ik dit punt in 't voorbijgaan even aanstippen. De zeden des volks M. H. zijn hierin wel verbasterd. Brengen andere overtredingen van de zedewet schande aan den overtreder, met de onmatigheid neemt men het dikwijls zoo nauw niet! En toch verdient een kwaad, dat in den mensch het heerlijk beeld van God misvormt en hem gelijk stelt met het redelooze dier, al onzen afschuw. Is diefstal en oneerbaarheid een schande, dan moet dronkenschap even goed een schande zijn; dan moet de mensch even goed blozen over eene onmatigheid als over een ander vergrijp tegen de zedewet; dan moet men ook niet lachen en spotten met een dronkaard, gelijk men ook niet lachen en spotten zal met een dief of een overspeler.

Dan kunnen die oude, strenge Spartanen, met hun gebrekkige zedeleer ons in dit punt nog ten voorbeeld zijn, die nl. hunne slaven dronken maakten om ze, in dien staat, als een afschuwwekkend voorbeeld te stellen aan hunne kinderen.

Wat kunnen de hogere standen, wat kan de werkgever in deze niet nuttig werkzaam zijn? Niet alleen door zijn voorgang, dien de mindere man zoo gaarne navolgt van zijn meerdere, maar ook door bescherming, door aanmoediging, door aansporing. Het heil van den werkman gaat U toch ter harte, gedenkt dan dat de grootste vijand van den werkman is: de sterke drank. Zoo gij dien mede helpt bestrijden, dan zult gij toonen dat gij hart hebt voor uw ondergeschikten, van uwe industrie zullen gelukkige en tevreden

gezinnen leven, gij zult u zelf voor vele onaangenaamheden behoeven, die, helaas, aan den drank, gewoonlijk te wijten zijn.

De middelstand M. H. is de kern der maaatschappij, en in ons Tilburg mag die stand zich er op beroemen eene gezonde kern te zijn: ook in deze, de bestrijding van het drankmisbruik, heeft de middelstand blijk gegeven die zaak goed te begrijpen, getuige het groot getal leden uit dien stand, dat tot onze vereeniging is toegetreden. Ook kunt gij in uwen kring ontzaglijk veel goed doen, laat ik maar alleen noemen door het tegengaan der drinkgewoonten. Eene misplaatste gulheid en hartelijkheid doet u bij alle gelegenheden grijpen naar de jeneverflesch, om uwe vrienden te onthalen, zelfs om een werkmán, een boodschaplooper een „hartversterkertje” aan te bieden. 't Zij verre van mij die goede eigenschap te laken, maar weet daarin maat te houden, of liever tracht op eene andere wijze, aan die behoeften des harten te voldoen. Dringt ook niemand, bij feestelijke gelegenheden of anderszins sterken drank op, een verkeerd begrip van royaliteit heeft menigeen de matigheid uit het oog doen verliezen.

En gij, werklieden, gij, die de jenever beschouwt als „uw drank,” maar die ook het meest de ongelukkige gevolgen daarvan gezien hebt, weest gij de helper, de redder van uwen broeder, die zijn ondergang met rassche schreden te gemoet gaat.

Het is niet noodig dat ik u een tafereel ophang van een werkmansgezin, door den drank ongelukkig geworden.

Gaat in uw naaste omgeving, daar zult ge ze vinden. Wären zij, helaas zoo talrijk niet te vinden. Maar ieder uwer kenter, ieder uwer heeft er dagelijks voor oogen, gezinnen, die door den drank diep rampzalig zijn geworden. Gij gevoelt medelijden met die ongelukkigen. Waar medelijden zoekt naar reddende middelen.

Zoo gij dan ziet M. V. dat uw broeder dien weg des verderfs opgaat, weet dan, dat er niemand beter in staat is, dan gij, die zijn broeder zijt, die hem gelijk staat, dien ongelukkige alsnog uit de klauwen des drankduivels te redden. Uw woord, uw voorbeeld, uw omgang zal het meest vermogen, omdat hij van uwe oprechtheid, van uwe belangstelling ook het meest overtuigd is. Hulde daarom aan die kloeke mannen, die, ik mag het constateeren, M. H. die met een liefgekrege gewoonte gebroken hebben, om hun steun te geven aan de Vereeniging, ten einde zoo ook de steun te kunnen zijn voor hun zwakkeren medebroeder. Helpt gij elkanders geluk bevorderen, niet alleen voor den tijd maar ook voor de eeuwigheid. Hondervoudig zal uw loon zijn!

En wij allen, M. H., mogen wij vele zwakken overhaïen, om

met een forschen ruk hunne ketenen teverbreken, en vele sterken, om ter liefde Gods en tot heil van hun zwakkeren ovenmensch een edelmoedig voorbeeld te geven. God helpt den moedige! En dat het kan, blijke uit het volgende, en daarmede wil ik mijne rede sluiten.

De Ieren waren, zooals de groote drankbestrijder, Pater Mathew, publiek te Londen verklaarde, tot het jaar 1838 het meest aan den drank verslaafd volk van Gods aardbodem. Men kon geen twee Ieren bijeen zien, of minstens een van hen was dronken. Daarentegen kon men, na het optreden van genoemden Apostel der Drankbestrijding, reeds honderdduizenden verzameld vinden, onder wie men nauwlijks één, of zelfs niet één aantrof, die iets bedwelmends gebruikt had.

M. H., dat zijn voorbeelden die trekken. De St. P. V. vraagt zooveel niet, zij vraagt naast de matigheid, alleén onthouding van sterken drank na den middag. En zouden wij dát niet kunnen, zouden wij dat offertje niet willer brengen op het altaar der naastenliefde? Neen, zoo mag ik U niet beoordeelen, zoo wilt gij niet beoordeeld worden.

Laat alle bedenkingen varen, de Vereeniging vraagt uwen steun, geeft haar dien, en keert dan huiswaarts met de innige overtuiging, dat gij heden avond een goed werk verricht hebt. — Dixi.

BIBL. CONV.
O.F.C.
WIJCHENS

